
RESEARCH OF MASTERS AND POSTGRADUATE STUDENTS

<https://doi.org/10.17721/2522-1272.2024.84.9>

UDC 659.3:331.105.44(477)

**Peculiarities of the communication system
of a trade union organization as a public organization**

Anna Udovenko

<https://orcid.org/0000-0002-3306-7565>

*Postgraduate Student, Educational and Scientific Institute of Journalism,
Taras Shevchenko National University of Kyiv*

36/1 Illienka St., Kyiv, 04119, Ukraine

Corresponding author's e-mail address: anna@udovenko.net.ua

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze and systematize the features of the communication system of a trade union as a public organization, taking into account its role in protecting the rights and interests of employees, highlighting the impact of these features on the internal dynamics of the organization and the effectiveness of achieving its main goals. The work uses general scientific methods and approaches. The key scientific approach that we used for the selection and justification of the methodology was socio-communicative. We studied all the sources and works of scientists using the analytical-synthetic method. With the help of a system approach, a single theoretical basis for own research has been created. We used the comparison method to highlight unique features that are unique to the communication systems of trade union public organizations. The inductive method was applied when comparing the views of researchers and scientists on the main concepts and terms of research.

The study proved that the communication system of trade union public organizations is special and has its own characteristics. It was found that there are differences in the communication system of public organizations and the communication system of trade union public organizations in information transfer technologies and the number and types of stakeholders. It has been observed that this is influenced by the peculiarity of the Ukrainian legislation, which concerns public associations and the sphere of activity of trade unions. It was determined that «strikes» and «trade union bulletins» belong to the special technologies of information transmission in the communication system of trade union organizations. Also, a unique feature and one of the features in the communication process in trade unions is such a stakeholder as the «employer».

KEYWORDS: communication system; external communication; internal communication; trade unions; public organizations.

© Anna Udovenko, 2024

УДК 659.3:331.105.44(477)

Особливості комунікаційної системи профспілкової організації як громадської організації

Удовенко Анна Олександрівна, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Навчально-науковий інститут журналістики, аспірант, <https://orcid.org/0000-0002-3306-7565>

Резюме

Мета цього дослідження – визначення особливостей комунікаційної системи професійної спілки як громадської організації з урахуванням її ролі у захисті прав та інтересів працівників. Проаналізовано вплив цих особливостей на внутрішню динаміку організації та ефективність досягнення її основних цілей. У роботі використано загальнонаукові методи та підходи. Ключовим науковим підходом був соціально-комунікаційний. Усі джерела та роботи науковців вивчалися за допомогою аналітико-синтетичного методу. Метод порівняння використано для виокремлення унікальних ознак, притаманних лише комунікаційним системам профспілкових громадських організацій. Індуктивний метод було застосовано під час зіставлення поглядів науковців на основні поняття та терміни дослідження. Показано, що комунікаційна система профспілкових громадських організацій має притаманні лише їй ознаки. Виявлено, що розбіжності в комунікаційній системі громадських організацій та комунікаційній системі профспілкових громадських організацій наявні в засобах передачі інформації та кількості та видах стейкхолдерів. Простежено, що на це впливає особливість українського законодавства, яке стосується громадських об'єднань та сфери діяльності профспілок. Визначено, що до особливих засобів передачі інформації в комунікаційній системі профспілкових організацій належать «страйки» та «профспілкові вісники». Також унікальною ознакою і однією з особливостей комунікаційного процесу в профспілках є такий стейкхолдер як «роботодавець».

Ключові слова: комунікаційна система; зовнішня комунікація; внутрішня комунікація; профспілки; громадські організації.

1. Вступ

У сучасному світі громадські організації (ГО) відіграють важливу роль у захисті прав та інтересів громадян, розвитку суспільства та формуванні соціальних процесів. Ці організації є активними учасниками громадського життя та можуть впливати на прийняття рішень як на рівні локальних спільнот, так і на національному та міжнародному рівні.

За даними Держстату України (Розділ «Кількість зареєстрованих юридичних осіб та організаційно-правовими формами господарювання») на 1 липня 2023 р. в Україні зареєстровано 101162 ГО, з яких 28764 профспілок³. Тобто, кожна четверта громадська організація в Україні є профспілковою.

---

³ <https://www.ukrstat.gov.ua/>

Дослідження комунікаційної системи громадських організацій та перенесення на комунікаційну систему профспілкових утворень дасть змогу виокремити особливості останньої, що є важливим з кількох ключових причин:

1. Посилення впливу та результативності діяльності профспілкових організацій. Розуміння особливостей комунікаційної системи є важливим інструментом для оптимізації забезпечення основних функцій та досягнення цілей організації.

2. Удосконалення внутрішньої координації та співпраці. Однією із виразних особливостей профспілок є складна ієрархія та розгалужена мережа комунікації між різними рівнями та підрозділами. Таким чином, це дослідження допоможе покращити внутрішню координацію та спростити співпрацю між органами профспілки.

3. Підвищення рівня впливу на соціальні зміни. Профспілки та організації профспілок є членами соціального діалогу та допомагають здійснювати соціальні зміни через вплив на трудові стандарти, законодавство та суспільні обговорення. Розуміння їх комунікаційних особливостей може допомогти профспілковим громадським організаціям (ПГО) ефективніше втручатися в суспільні процеси.

4. Розбудова ідентичності та залучення членів організації. Комунікаційна система профспілок спрямована на підтримку ідентичності та постійне залучення нових членів до організації. Розуміння концепції побудови комунікацій, використання схожих підходів може допомогти ПГО зміцнити свою спільноту та збільшити кількість членів організації.

5. Взаємодія зі стейкхолдерами. Профспілки та профспілкові організації співпрацюють із дуже багатьма стейкхолдерами: владні структури, громадські групи, міжнародні організації профспілок, медіа та інші. Вивчення того, як профспілки взаємодіють із різними групами, може надати цінні приклади та бути корисним для громадських організацій.

6. Вивчення кращих практик та інновацій. Дослідження комунікаційної системи профспілок та організацій профспілок може виявити кращі практики, які ці організації застосовують, що стимулює інновації в галузі комунікацій.

Метою статті є визначення особливостей комунікаційної системи професійної спілки як громадської організації з урахуванням її ролі у захисті прав та інтересів працівників, висвітлення впливу цих особливостей на внутрішню динаміку організації та ефективність досягнення її основних цілей.

Для досягнення мети були сформульовані такі завдання:

- дати визначення і пояснення ключовим поняттям статті: комунікаційна система, внутрішні та зовнішні комунікації;
- порівняти особливості комунікаційної системи ГО та комунікаційної системи ПГО;
- визначити особливі риси комунікаційної системи профспілкових громадських організацій.

2. Теоретичне підґрунтя

Діяльність громадських організацій передбачає активну взаємодію та постійний обмін інформацією, що створює потребу в розгалуженій комунікаційній мережі. Тут важливе значення мають терміни «комунікаційна система» і «комунікації», які тісно пов'язані з поняттям «інформації». Тому зміст комунікаційної діяльності не можна осягнути без визначення поняття «інформація».

Відповідно до Закону України «Про інформацію», термін «інформація» визначається як усі можливі інформаційні відомості, які можуть бути або збережені на фізичних носіях,

або представлені у формі електронних даних (Про інформацію, 1992). Дуже широко та влучно термін «інформація» представив Ю.О. Мосенко. На думку автора, сутністю цього терміна є «вираження у будь-якій формі змісту подій, дій та явищ, що існували, існують та існуватимуть у суспільстві, державі та навколишньому середовищі» (Мосенко, 2011, с. 46). Щодо терміна «комунікація» є складнощі: відсутня сталість та точна дефініція визначення. Нові визначення цього терміна продовжують з'являтися, як і нові дослідження науковців на цю тему. Тим не менше, було обрано визначення Ф. Бацкевича, як таке, що найкраще описує явище та поняття, які розглядаються у цьому дослідженні. Він пояснює термін «комунікація» як аспект соціальної взаємодії, пов'язаний з передачею смислового ідеального змісту в інформаційному обміні різними структурами та способами спілкування (Бацкевич, 2009, с. 33).

Якщо перейти до розгляду комунікації саме в організації, то дослідник Дж. Балмер розглядає «комунікації в організації» як «процес, через який стейкхолдери сприймають імідж та репутацію організації» (Balmer, 2013, с. 48). Міллет слушно зазначав, що комунікація – це «кровоносна система організації» (Bhagwan, Bhushan & Mohla, 2010, с. 11).

Багато дослідників присвятили свої праці вивченню діяльності громадських організацій: В. Б. Дзюндзюк (Дзюндзюк, 2003), В. М. Дрешпак (Дрешпак, Брус & Тинкован, 2007), Т. М. Брус (Брус, 2007), О. В. Тинкован (Тинкован, 2007), Д. А. Терещенко (Терещенко, 2009) та інші.

Побудову комунікацій у різних структурах та організаціях досліджували: П. П. Микитюк (Микитюк, 2015), В. А. Гошовська (Гошовська, 2016), Л. Я. Малюта (Малюта, 2016), І. В. Чумаченко та інші (Чумаченко та ін., 2015).

Щоб з'ясувати значення базових категорій, які будуть використовуватися у статті, потрібно ознайомитися із законодавством на тему громадських організацій.

Визначення терміна «громадські організації» можна знайти у Законі України «Про громадські об'єднання». У статті 1 «громадські об'єднання» визначаються як «добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів» (Про громадські об'єднання..., 2013). За цим же Законом громадські об'єднання відрізняються від громадських організацій тим, що в останніх засновниками та членами (учасниками можуть бути) лише фізичні особи. У цій же статті буде порівнюватися саме комунікаційна система громадських організацій та профспілок, як особливих форм громадських організацій.

У Законі України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» розділі 1 статті 1 подано визначення терміна професійної спілки «Професійна спілка (профспілка) – добровільна неприбуткова громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання)» (Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності, 1999). Але там само можна знайти визначення, що організації профспілок є структурними підрозділами профспілки, які діють відповідно до повноважень, передбачених статутом профспілки та Законом України (Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності, 1999). Відповідно до цього ж Закону, профспілки та профспілкові об'єднання бувають: первинного, місцевого, обласного, регіонального, республіканського та всеукраїнського статусу.

Щодо статусу всеукраїнських профспілок, то його можна визначити на підставі двох критеріїв: ті, які мають організації профспілок в більшості адміністративно-територіальних одиниць України, та тих, які мають такі організації на територіях, де знаходяться підприємства, організації або установи конкретної галузі (Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності, 1999).

Важливу деталь було помічено у статті 2 цього Закону, яка проголошує метою діяльності профспілок саме представництво та захист соціально-економічних, трудових прав та інтересів членів організації. Але вже в статті 21, «Повноваження профспілок, їх об'єднань щодо захисту прав громадян на працю та здійснення громадського контролю за дотриманням законодавства про працю», йде мова про те, що не всі профспілки та їх об'єднання на державному рівні регламентують державну політику у галузі трудових відносин, охорони праці, соціального захисту та оплати праці, а саме всеукраїнські профспілки та їх об'єднання (Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності, 1999). Це вказує на те, що від зміни статусу профспілки буде змінюватися і її комунікаційна система. Тож потрібно чітко розмежовувати комунікаційну систему первинних, місцевих, обласних, регіональних та республіканських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнських профспілок.

3. Методи дослідження

Під час цього дослідження, було застосовано низку загальнонаукових методів та підходів. Ключовим науковим підходом, який використовувався для підбору та обґрунтування методології, був соціальнокомунікаційний. Усі джерела та роботи науковців вивчалися за допомогою аналітико-синтетичного методу. Використано метод емпіричного спостереження, аналіз інформації на профільних веб-сайтах. За допомогою системного методу вдалося узагальнити, виділити та сформулювати чіткі категорії для порівняння двох комунікаційних систем. Метод порівняння допоміг виокремити унікальні ознаки, які притаманні лише комунікаційним системам профспілкових громадських організацій. Індуктивний метод використовувався під час зіставлення поглядів дослідників та науковців на основні поняття та термінів дослідження.

4. Результати та обговорення

Визначимо, що вкладається в поняття «комунікаційна система» і як його можна охарактеризувати. Комунікація розглядається зі сторони структури, системи, або зі сторони процесу. Як уже було зазначено, у цьому дослідженні цей термін розглядається зі сторони структури та системи. Багато науковців з теорії комунікації вже визначилися із системним підходом як з науковим знанням, методом, принципом та теоретичною основою дослідження (Bertalanffy, 2003). Один з класичних варіантів системи комунікації базується на взаємозв'язках між суб'єктом та об'єктом (комунікантом – суб'єктом, який активно взаємодіє у процесі спілкування; комунікатом, який є об'єктом, пасивно взаємодіє у процесі спілкування). Загалом же, комунікаційна система розглядається у цій статті як набір різноманітних засобів, які забезпечують передачу та прийом інформації між двома чи більше сторонами. Серед іншого, В. В. Литвиненко у своїй праці «Комунікативна та комунікаційна системи – диференціація понять» (Литвиненко, 2013, с. 30–32) подає схему передавання інформації в межах комунікаційної системи як ту, що призначена для керування передачею інформації між різними системами комунікації.

В організаціях комунікації можна поділити на організаційні та міжособистісні.

Організаційні комунікації бувають: зовнішніми, тобто комунікації організацій із стейкхолдерами, внутрішніми – між членами організації та різними структурами, горизонтальними – у яких обмін інформацією відбувається на одному рівні управління та від керівника до виконавця. Комунікація між особами буває формальною та неформальною (Puhach, 2019, с. 91).

Керуючись схемою В. В. Литвиненка щодо передавання інформації в межах комунікаційної системи, було створено дві власні схеми, які будуть зображати процеси передавання інформації в громадських організаціях та профспілкових громадських організаціях (див. рис. 1 і рис. 2).

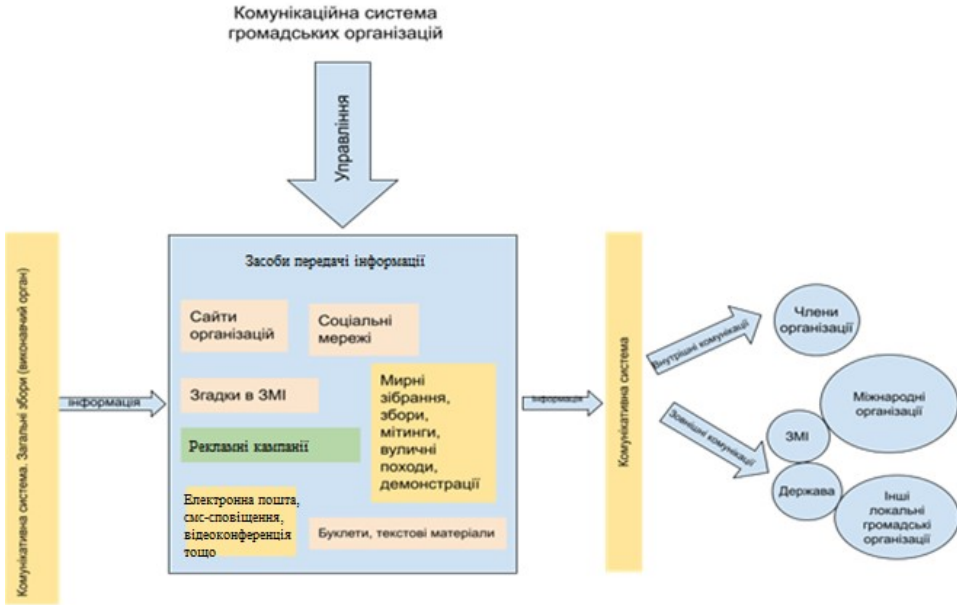

Рисунок 1. Передавання інформації в межах комунікаційної системи громадських організацій.

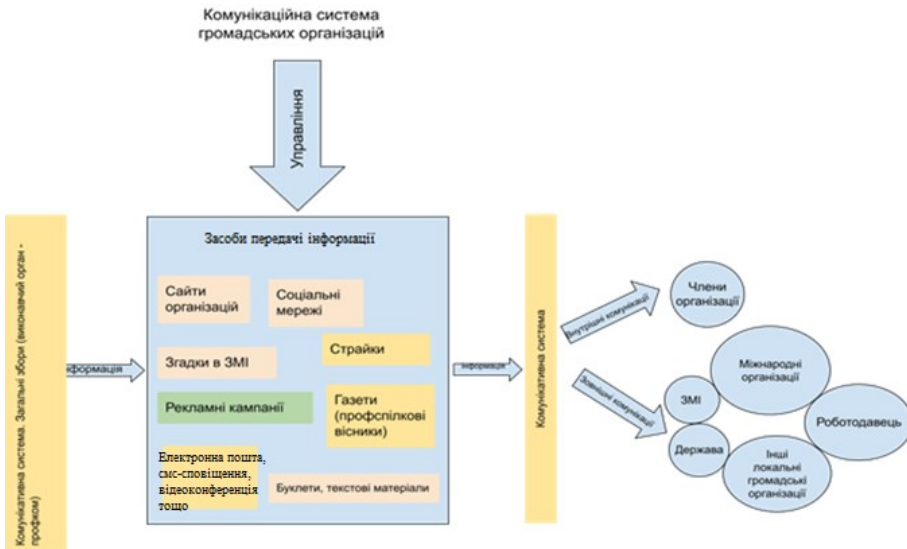

Рисунок 2. Передавання інформації в межах комунікаційної системи профспілкових громадських організацій.

Конструювання результатів, відображених у формі наведених схем, відбувалося шляхом застосування кількох наукових методів. Першим із них є метод емпіричного спостереження. Автор дослідження одержала необхідну інформацію на основі досвіду роботи у профспілкових організаціях. Серед них були «Федерація профспілок України» та Проф-

спілка ТОВ «Нова Пошта». Відбувалося безпосереднє використання зазначених засобів передачі інформації для комунікації усередині цих організацій. Другим же методом є аналіз інформації на профільних веб-сайтах. Серед них Федерація профспілок України (<https://www.fpsu.org.ua>), Профспілка працівників освіти і науки України (<https://pon.org.ua>), Атомпрофспілка (<http://www.atomprofspilka.info>), Громадський простір (<https://www.prostir.ua>) та інші.

Порівнюючи ці дві схеми, можна помітити, що вони відрізняються засобами передачі інформації, а також кількістю і видом стейкхолдерів.

Згідно із Законом України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)», страйк означає припинення роботи працівниками на певний час, коли вони добровільно припиняють виконання своїх трудових обов'язків на підприємстві, установі або організації, з метою вирішення колективних трудових розбіжностей або конфліктів (Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)..., 2022). У цьому ж законі вказано, що страйки є останньою можливістю врегулювання конфліктів у сфері праці між працівниками та роботодавцями і можуть бути оголошені працівниками або профспілками на підприємствах. Це означає, що форма захисту прав працівників і такий засіб передачі інформації як «страйк» є особливим і притаманною лише ПГО. Право на мирні зібрання, збори, мітинги, вуличні походи і демонстрації не є особливим для громадських організацій, це загальна форма захисту прав громадян, яка зазначена в частині 2, статті 39 Конституції України. ГО можуть використовувати цей засіб передачі інформації, але він не є специфічним саме для них.

Також, порівнюючи дві схеми, наведені на рис.1 і рис. 2, можна побачити, що газети (профспілкові вісники) такі як «Вісник профспілки залізничників і транспортних будівельників України»⁴, «Профспілковий вісник працівники освіти та науки»⁵, «Профспілковий вісник Закарпатської ОБЛПРОФРАДИ»⁶ тощо, є також особливою формою передачі інформації, що її використовують саме профспілки. Профспілкові вісники – це збірники інформації про події, які відбулися в профспілці, привітання колег з видатними датами, інформування про нововведення в законодавстві, які стосуються прав працівників, методичні рекомендації для профспілчан. За формою – це вузькоспеціалізовані газети, редакцією яких є самі профспілчани, тобто ці вісники є корпоративною пресою профспілок.

Під терміном «корпоративна преса» науковець Н. Резніченко розуміє засоби інформації, які підприємство/організація створює з метою повідомлення своїм співробітникам, а також стейкхолдерам про події, пов'язані з її діяльністю (Резніченко, 2007).

Федерація профспілок України навіть вживає термін «профспілкові журналісти» під час заходу до Дня журналіста від 7 червня 2023 року⁷. Вісники – це дуже важливий для профспілок засіб передачі інформації, оскільки вони почали з'являтися в той час, як розпочали свою роботу перші профспілки в Україні, а саме після 1918-х років. У радянському союзі на території України з 1924 року по 1990 рік діяла Всесоюзна рада професійних спілок, яка випускала газету «Вісті Всеукраїнської Ради професійних спілок» (1933 р.) та інші. У 1990 році було засновано один із найбільших українських профспілкових вісників «Профспілкову газету» Федерації профспілок України, яка вже 1999 року була перейменована в «Профспілкові вісті». Саме з нею пов'язують розвиток профспілкового руху в незалежній Україні. Федерація профспілок України є найбільшим всеукраїнським профспілковим об'єднанням, до якої входять 44 галузеві членські організації та 27 територіаль-

⁴ <https://zalp.org.ua/gazeta/>

⁵ <http://profspilkaosvity.org.ua/visnyk>

⁶ <https://fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti/informatsijna-robota/24971-vyyshov-cherhovyy-vypusk-vydannya-profspilkovyy-visnyk-zakarpatskoyi-oblprofrady-3.html>

⁷ <https://fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti/informatsijna-robota/24545-1-2.html>

льних об'єднань. Саме профспілкові вісники є другим особливим і притаманним лише профспілкам засобом передачі інформації, який є дуже поширеним і зараз, коли громадські організації переходять на цифрові платформи для передачі інформації.

Відповідна гіпотеза стала предметом уваги цього дослідження під час аналізу найпопулярніших громадських організацій в Україні. Оскільки не було знайдено статистики або досліджень щодо громадських організацій з найбільшою кількістю членів або за іншими показниками за 2023 р., прийнято рішення визначити найпопулярніші громадські організації за методом підрахунку підписників у соціальній мережі Фейсбук.

За дослідженням «Медіаспоживання українців: другий рік повномасштабної війни», яке проводилося на замовлення Громадянської мережі ОПОРА, у 2023 р. однією з найпопулярніших соціальних мереж став саме Фейсбук. Йому надали перевагу 55% опитаних респондентів, це і стало головним орієнтиром в обранні цієї соціальної мережі для дослідження⁸.

Для порівняння обрано 10 українських громадських організацій із найбільшою кількістю підписників на їх сторінки у Фейсбук і проаналізовано інші соціальні мережі, сайти, згадки в публікаціях ЗМІ. Використано такі ключові слова, як «видання *«назва організації»*», «вісник *«назва організації»*», «газета *«назва організації»*», щоб зрозуміти, чи ці організації випускають вісники або газети, як це роблять профспілкові громадські організації (див. табл.).

Таблиця

Наявність газет-вісників в топ-10 найпопулярніших громадських організацій в Україні за кількістю підписників у соціальній мережі Фейсбук (серпень 2023 р.)

Назва організації	Кількість підписників у соціальній мережі Фейсбук, тис.	Наявність вісника/газети/видання організації
Громадська організація «Авто Євро Сила»	401	Немає
Громадська організація «Центр протидії корупції»	324	Немає
Громадська організація «Центру прав людини Zmina»	98	Немає
Громадська організація «КримSOS»	51	Немає
Громадська організація «Товариство Червоного Хреста України»	46	Немає
Громадська організація «Реанімаційний Пакет Реформ»	46	Немає
Громадська організація «Опора»	43	Немає
Громадська організація «Аеророзвідка»	33	Немає

⁸ https://www.oporaua.org/polit_ad/mediaspozhyvannia-ukrayintsiv-drugii-rik-povnomashtabnoyi-viini-24796

Громадська організація «Центр демократії та верховенства права»	28	Немає
Громадська організація «Народний тил»	13	Немає

Аналізуючи дані таблиці, можна побачити, що жодна перерахована громадська організація немає вісника, газети або власного видання. Отже, підтверджується гіпотеза, що вісники та газети – це той засіб передачі інформації, який притаманний саме ПГО.

Одна з особливостей профспілок полягає в тому, що саме вони беруть участь в соціальному діалозі разом із роботодавцем відповідно до Закону України «Про соціальний діалог в Україні» (Про соціальний діалог в Україні..., 2022). У статті 1 визначено, що соціальний діалог – це процес, під час якого сторони соціального діалогу, які представляють інтереси працівників, роботодавців, а також органів виконавчої влади і місцевого самоврядування, визначають та наближають свої позиції, доходять до спільних угод і ухвалюють узгоджені рішення щодо формування та реалізації державної соціальної та економічної політики, а також регулювання трудових, соціальних та економічних відносин в державі (Про соціальний діалог в Україні..., 2022). У цьому ж Законі, у статті 4 вказано, що сторонами соціального діалогу виступають профспілки та профспілкові об'єднання й уповноважені представники роботодавця.

Якщо повернутися до аналізу вищезгаданих схем передавання інформації в межах комунікаційних систем ГО та ПГО, то можна виявити, що є розбіжності у стейкхолдерах, на яких спрямовані зовнішні комунікації. У комунікаційній системі профспілок є стейкхолдер – «роботодавець».

Цей стейкхолдер, з яким профспілки взаємодіють, чітко визначений у законодавстві України. Аналізуючи Закон України «Про громадські об'єднання», не було знайдено згадок про діяльність громадських організацій із специфічними підрозділами/організаціями/представниками невідних структур.

«Роботодавець» як специфічний учасник комунікаційного процесу також представляє особливу сторону саме комунікаційної системи профспілкових організацій.

5. Висновки

Комунікація в сучасному суспільстві відіграє вирішальну роль у формуванні та функціонуванні різних типів організацій, включаючи громадські організації. У центрі цього процесу перебувають профспілкові організації, які є одними із найпоширеніших видів громадських організацій. Вони захищають права та інтереси своїх членів у сфері соціальних та трудових відносин між працівником та роботодавцем, беруть участь у соціальному діалозі в Україні, сприяють обміну інформацією, вирішенню конфліктів, а також мобілізації учасників для досягнення спільних цілей.

Саме профспілкові організації відрізняються від інших громадських організацій своєю комунікаційною системою, яка охоплює різноманітні аспекти.

Проаналізований у дослідженні матеріал дає змогу зробити кілька висновків:

1. Комунікаційна система профспілок є особливою. На це вказує окреме законодавство України, яке стосується саме діяльності профспілкових громадських організацій. Термін «профспілки» згадується в загальному Законі України «Про громадські об'єднання», але також для цих громадських організацій є окремий Закон України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», який визначає їх права та обов'язки, сферу діяльності. Є також Закон України «Про соціальний діалог в Україні», в якому профспілки виступають як одна зі сторін реалізації соціально-економічної політики, регулювання

соціальних, трудових відносин в державі. Закон України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» спрямований на управління взаємодією між різними сторонами (основною з яких є профспілка) у сфері соціально-трудова відносин з метою вирішення колективних трудових конфліктів.

2. Результати дослідження доводять, що комунікаційна система профспілкових громадських організацій відрізняється від комунікаційної системи громадських організацій засобами передачі інформації, а також кількістю і видом стейкхолдерів.

3. Форма захисту прав працівників і такий засіб передачі інформації як «страйк» у комунікаційній системі є особливою і притаманною лише профспілковим громадським організаціям. До особливих засобів також можна віднести «профспілкові вісники», які є особливими видом корпоративної преси профспілок. Вони почали випускатися з появою організацій на території України із 1918-х років і досі є активним каналом передавання інформації в українських профспілках. Популярні в Україні громадські організації не мають власної преси.

4. Зовнішні комунікації для громадських організацій є дуже важливими, оскільки завдяки їм реалізується головна мета діяльності організацій. Отже, порівнюючи комунікаційну систему ГО та комунікаційну систему ПГО, можна зробити висновок, що «роботодавець» – це той стейкхолдер, який притаманний саме для профспілок і вказує на ще одну унікальну сторону їхнього комунікаційного процесу.

У той же час, пропонується ряд рекомендацій задля ефективного використання існуючих засобів передачі інформації:

1. Члени профспілки мають знати свої права і обов'язки відносно страйків. Розуміння законодавчої бази виключить можливість для неправомірних дій та пришвидшить процес вирішення проблем.

2. Профспілкові вісники мають публікуватися регулярно задля збільшення поінформованості членів профспілок.

3. Профспілкові вісники мають публікувати контент відповідно до стандартів подачі інформації. Такий крок забезпечуватиме довіру серед їх членів.

4. Необхідно розвивати цифрові засоби комунікації (сайти, соціальні мережі тощо). Вони відкривають доступ до більшої кількості аудиторії та забезпечують можливості для зворотного зв'язку. Крім того, ці засоби можуть сприяти залученню нових членів у профспілки, а також інформувати суспільство про результати їх роботи.

5. Існує потреба у сталому обміні досвідом між профспілковими організаціями та громадськими організаціями задля спільного вдосконалення комунікаційних практик.

References

- Bacevich, F. (2009). *Basics of communicative linguistics: a textbook*. Kyiv: Akademia.
- Balmer, J.M. (2013). A grounded theory of the corporate identity and corporate strategy dynamic. *European Journal of Marketing*, 47(3/4), 401–430.
- Bertalanffy, D. (2003) *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. New York: George Braziller Inc.
- Bhagwan, V., Bhushan, V. & Mohla, V. (2010). *Public Administration*. New Delhi: S.Chand Publishing.
- Chumachenko, I., Timofeyeva, V., Guseva Y., Davidich & N., Dotsenko, N. (2015). *Modeling of processes in the economy and project management using new information technologies [Monograph]*. Kharkiv: KHNURE.
- Dreshpak, V. M., Brus, T. M. & Tinkovan, O. V. (2007). *Information and analytical support of local authorities*. Dnipro: DRIDU NADU.

- Dzyundzyuk, V. S. (2003). Effectiveness of public organizations [Monograph]. Kharkiv: KhaRI UADU «Magister».
- Goshovska, V. (2016). Communications in public administration: aspects of organizational culture and business communication. Kyiv: K.I.S.
- Lytvynenko, V. V. (2013). Communicative and communication systems - differentiation of concepts. *Current issues of mass communication*, (14), 30-32.
- Maluta L. (2016). Strategic management of innovative development of the enterprise. Ternopil: FOP Palyanytsia V.A.
- Mosenko, Yu. O. (2011). State information policy of Ukraine: organizational and legal aspects of implementation [Diss. Ph.D. law sciences: 12.00.07]. Kyiv.
- Mykytyuk, P. (2015). Innovative development of the enterprise. Ternopil: PP «Prynter Inform».
- On Information, Law of Ukraine No. 2657-XII (1992) (Ukraine).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
- On Public Associations, Law of Ukraine No. 4572-VI (2013) (Ukraine).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
- On social dialogue in Ukraine, Law of Ukraine No. 2862-VI (2022) (Ukraine).
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>
- On the procedure for resolving collective labor disputes (conflicts), Law of Ukraine No. 137/98-VR (2022) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр#Text>
- On trade unions, their rights and guarantees of activity, Law of Ukraine No. 1045-XIV (1999) (Ukraine). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>
- Puhach L. (2019) Social and communication components of communicative model. *Molodij Včenij*, 1(65), 150–156.
- Reznichenko N. (2007) Corporate reading: How to arouse interest in the company by issuing a corporate press. *Contracts*, 41.
- Tereshchenko, D. A. (2009). Organizational and legal provision of communicative activities of local authorities [Diss. Ph.D public administration: 25.00.02]. Kharkiv: Kharkiv RIDU.
Submitted 11.09.2023

Список літератури

- Balmer, J. M. (2013). A grounded theory of the corporate identity and corporate strategy dynamic. *European Journal of Marketing*, 47(3/4), 401–430.
- Bertalanffy, D. (2003) *General System Theory: Foundations, Development, Applications*. New York: George Braziller Inc.
- Bhagwan, V., Bhushan, V. & Mohla, V. (2010). *Public Administration*. New Delhi: S.Chand Publishing.
- Puhach, L. (2019) Social and communication components of communicative model. *Molodij Včenij*, 1(65), 150–156.
- Бацевич, Ф. (2009). *Основи комунікативної лінгвістики: підручник*. Київ: Академія.
- Гошовська, В. (2016). *Комунікації в публічному управлінні: аспекти організаційної культури та ділового спілкування*. Київ: К.І.С.
- Дзюндзюк, В. С. (2003). *Ефективність діяльності публічних організацій [Монографія]*. Харків: ХарРІ УАДУ «Магістр».
- Дрешпак, В. М., Брус, Т. М. & Тинкован, О. В. (2007). *Інформаційно-аналітичне забезпечення органів місцевої влади*. Дніпро: ДРІДУ НАДУ.
- Литвиненко, В. В. (2013). Комунікативна та комунікаційна системи – диференціація понять. *Current issues of mass communication*, (14), 30-32.
- Малюта, Л. Я. (2016). *Стратегічне управління інноваційним розвитком підприємства*. Тернопіль: ФОП Паляниця В.А.

- Микитюк, П. (2015). Інноваційний розвиток підприємства. Тернопіль: ПП «Принтер Інформ».
- Мосенко, Ю. О. (2011). Державна інформаційна політика України: організаційно-правові аспекти здійснення [Дис. канд. юрид. наук: 12.00.07]. Київ.
- Про громадські об'єднання, Закон України № 4572-VI (2013) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
- Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів), Закон України № 137/98-ВР (2022) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/137/98-вр#Text>
- Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності, Закон України № 1045-XIV (1999) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1045-14#Text>
- Про соціальний діалог в Україні, Закон України № 2862-VI (2022) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2862-17#Text>
- Про інформацію, Закон України № 2657-XII (1992) (Україна). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
- Резніченко, Н. (2007) Корпоративне читиво: Як пробудити інтерес до компанії, видаючи корпоративну пресу. Контракти, 41.
- Терещенко, Д. А. (2009). Організаційно-правове забезпечення комунікативної діяльності місцевих органів влади [Дис. канд. наук з держ. упр.: 25.00.02]. Харків: Харківський РІДУ.
- Чумаченко, І. В., Тімофєєва, В. О., Гусєва, Ю. Ю., Давідіч, Н. В., & Доценко, Н. В. (2015). Моделювання процесів в економіці та управлінні проектами з використанням нових інформаційних технологій [Монографія]. Харків: ХНУРЕ.

Надійшла до редакції 11.09.2023